

DEL II

BEVILLINGSREGLER, PROCEDURER OG OVERSIGTER

5 FORM- OG PROCEDUREKRAV TIL BUDGETTET

Indhold	Side
5.0 Indledning til del II	5.0 - 1
5.1 Procedurekrav i forbindelse med budgetvedtagelsen	5.1 - 1
5.2 Formkrav til årsbudgettet	5.2 - 1
5.2.1 Totalbudget og budgettets balance	5.2 - 2
5.2.2 Bruttoposter	5.2 - 2
5.2.3 Flerårsoversigt	5.2 - 3
5.2.4 Pris- og lønniveau	5.2 - 3
5.2.5 Moms	5.2 - 4
5.2.6 Oversigter til budgettet	5.2 - 4
a. Bevillingsoversigt	5.2 - 5
b. Hovedoversigt til budget	5.2 - 6
c. Sammendrag af budget	5.2 - 7
d. Specifikationer til budgettet	5.2 - 7
e. Investeringsoversigt	5.2 - 8
f. Særlige skatteoplysninger	5.2 - 9
g. Særlige budgetoplysninger	5.2 - 9
h. Budgetteringsforudsætninger	5.2 - 9
i. Takstoversigt	5.2 - 10
j. Takstoplysninger	5.2 - 10
k. Aktivitets- og ressourceoversigter vedrørende sygehuse	5.2 - 11
5.2.7 Bemærkninger til budgettet	5.2 - 11
5.3 Oversigt over tidsfrister i forbindelse med budgetvedtagelsen	5.3 - 1

5 FORM- OG PROCEDUREKRAV TIL BUDGETTET

5.0 Indledning til del II

Den kommunale styrelseslov indeholder i kapitel V bestemmelser om budgetlægning, bevillingsafgivelse og regnskabsaflæggelse m.v. Endvidere bemyndiger loven indenrigsministeren til at fastsætte nærmere regler på en række punkter. Sådanne administrativt fastsatte regler findes dels i Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelser nr. 1094 af 12. december 2003 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. og nr. 1036 af 16. december 1999 om kommunernes budgetfrister og budgetfrister for Hovedstadens Udviklingsråd (optrykt i kapitel 10) og dels i nærværende elektronisk version af Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner.

Del II af budget- og regnskabssystemet rummer såvel egentlige regler som kommentarer samt vejledning til lovens bestemmelser og de administrativt fastsatte bestemmelser. De egentlige regler er, så vidt det har været muligt og hensigtsmæssigt, markeret med en ramme omkring teksten.

5.1 Procedurekrav i forbindelse med budgetvedtagelsen

Den kommunale styrelseslov og bekendtgørelse nr. 1036 af 16. december 1999 om kommunernes budgetfrister og budgetfrister for Hovedstadens Udviklingsråd indeholder en række bestemmelser om procedurer og tidsfrister i forbindelse med budgettets udarbejdelse og vedtagelse:

Senest 15. september udarbejder Økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår, som løber fra den 1. januar til den 31. december. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode. I nedennævnte bekendtgørelse er denne periode fastsat til 3 år.

Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og budgetoverslag skal undergives to behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst tre ugers mellemrum. Ved anden behandling, som foretages senest den 15. oktober, vedtages forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag af kommunalbestyrelsen.

Også bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003 indeholder enkelte procedureregler. Efter § 2, stk. 2 skal ændringsforslag til budgetforslaget angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret. Denne regel hænger sammen med kravet om, at budgettet skal være umiddelbart egnet til realisering. Det udelukker, at der kan fremsættes ændringsforslag holdt i mere almindelige vendinger såsom: »kommunalbestyrelsen ønsker en opprioritering af skoleområdet i forhold til økonomiudvalgets budgetforslag«. Tilsvarende regler gælder for budgetoverslagene.

Der er derimod ikke noget krav om, at ethvert udgiftsforøgende ændringsforslag skal ledsages af et forslag til finansiering af de øgede udgifter. Hvis ikke andet beslutes, tilvejebringes balancen ved forhøjelse af den kommunale indkomstskat, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2 og 3.

Det fremgår i øvrigt af styrelsesloven, at det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse.

5.2 Formkrav til budgettet

Der er fastsat en række bestemmelser om, hvordan de kommunale budgetter skal opstilles, hvilke poster de skal omfatte m.v. Disse formkrav skal ses i sammenhæng med de forskellige opgaver, som budgettet skal løse. Der skelnes i reglen mellem den finansielle opgave, den bevillingsmæssige opgave og informationsopgaven.

Den finansielle opgave

At budgettet har en finansiell funktion vil sige, at budgettet ikke alene indeholder en oversigt over kommunens udgifter, men også en angivelse af, hvordan de samlede udgifter skal finansieres. Budgettet er således udtryk for en samlet afvejning af udgiftsønsker over for skatteudskrivning og de øvrige indtægtsmuligheder. Kommuneskatten kan ikke sættes op i løbet af året, og der er ligeledes fastsat restriktioner vedrørende kassekredit og lånoptagelse. Budgettets finansielle funktion spiller derfor en mere central rolle for kommunerne, end det f.eks. er tilfældet i private virksomheder.

Den bevillingsmæssige opgave

Ifølge den kommunale styrelseslovs § 40, stk. 1, angiver de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved budgetvedtagelsen har taget bevillingsmæssig stilling, den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Bevillingsangivelsen i budgettet er således udtryk for den af kommunalbestyrelsen vedtagne fordeling af de økonomiske ressourcer mellem de forskellige kommunale opgaveområder. Budgettet angiver dermed størrelsen af det spillerum, der er overladt til udvalgene og til forvaltningen og institutionerne, når de i årets løb skal foretage økonomiske dispositioner på kommunens vegne.

Den informationsmæssige opgave

Budgettet retter sig som informationskilde mod kommunens borgere, leverandører, ansatte med flere samt mod de centrale myndigheder. De centrale myndigheder indsamler budgetdata med henblik på at opgøre det samlede ressourceforbrug i den kommunale sektor. Det er bl.a. med henblik på denne dataindsamling, at der er indført fælles konteringsregler, som er obligatoriske for alle kommuner.

Som et særligt aspekt af informationsopgaven indgår, at budget og budgetforslag skal være velegnede redskaber for politikerne i forbindelse med beslutninger om den økonomiske prioritering. Denne prioriteringsopgave er bl.a. søgt tilgodeset ved, at kontoplanen så vidt muligt er opbygget, så beløb til sammenhængende formål optræder samlet.

Dato: 1. januar 2004

Ikrafttrædelsesår: Regnskab 2004

5.2.1 TOTALBUDGET OG BUDGETTETS BALANCE

Ifølge § 2 i bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003 skal der være *balance mellem indtægter og udgifter* på årsbudgettet og i de flerårige budgetoverslag. For at budgettet kan opfylde den finansieringsmæssige opgave, er det derfor vigtigt, at budgettet udformes som et *totalbudget*. Det vil sige:

Budgettet skal omfatte samtlige driftsposter og anlægsposter samt kapitalbevægelser, som vedrører det pågældende budgetår.

Anlægsudgifter og -indtægter skal optages fuldt ud i budgettet for det år, hvori udgifterne og indtægterne forventes afholdt.

Det vedtagne budget skal være et udtryk for det bedst mulige skøn over det kommende års udgifter og indtægter. Der må ikke på budgettet forekomme poster, som savner en nærmere forklaring eller begrundelse, hvad enten årsagen er tidsmæssige problemer, manglende kapacitet ved budgetlægningen, manglende enighed i kommunalbestyrelsen eller lignende.

Undervejs i budgetbehandlingen kan der fremkomme ændringsforslag, der ændrer forudsætningen for balancen i det oprindelige budgetforslag. I bekendtgørelse nr. 1095 af 12. december 2003, § 2, stk. 2, er det fastsat, at der i denne situation skal tilvejebringes balance i det samlede, reviderede budgetforslag ved forhøjelse eller nedsættelse af den kommunale indkomstskat, medmindre kommunalbestyrelsen vedtager at tilvejebringe balancen på anden måde. Det samme gælder for de flerårige budgetoverslag.

5.2.2 BRUTTOPOSTERING

For de kommunale budgetter gælder som udgangspunkt det såkaldte *centralisationsprincip*. Det vil sige, at samtlige udgifter finansieres under ét af samtlige indtægter. Kommunalbestyrelsen skal således stå frit i sin udgiftsprioritering og ikke være påvirket af, hvilke typer af indtægter der indgår i den samlede finansiering.

For at kommunalbestyrelsen kan have det bedst mulige grundlag for at foretage en økonomisk prioritering, må budgettet derfor opstilles efter *bruttoposteringsprincippet*. Det vil sige:

Udgifter og indtægter skal opføres og specificeres hver for sig i budgettet, uanset om der gives brutto- eller nettobevillinger.

Bruttoposteringsprincippet er ikke alene vigtigt i relation til kommunalbestyrelsens prioritering. Det har også betydning for informationsopgaven mere generelt. Kun i kraft af adskillelsen af indtægter og udgifter er det muligt at skaffe sig information om de samlede udgifter eller de samlede indtægter ved en given kommunal institution eller ved kommunens samlede virksomhed.

5.2.3 FLERÅRSOVERSIGT

Sammen med budgettet udarbejdes og vedtages en flerårsoversigt, der indeholder budgetoverslag for minimum en treårig periode. Kommunalbestyrelsens vedtagelse af budgetoverslag er et lovkrav. Formålet er at sikre, at der sker en vurdering af de langsigtede virkninger, som beslutningerne i årsbudgettet er udtryk for.

Kommunalbestyrelsen kan f.eks. vedtage en omlægning af aktiviteten, som betyder en besparelse i sidste halvdel af budgetåret. Den fulde årseffekt af besparelsen vil da ikke fremgå af årsbudgettet, men derimod af budgetoverslaget for det første år efter budgetåret.

På følgende punkter skal flerårsoversigten opfylde de samme krav som selve budgettet:

Flerårsoversigten skal omfatte samtlige indtægter og udgifter, der skal være balance for hvert af årene, og opstillingen skal ske efter bruttoposteringsprincippet. Derimod er der særlige regler vedrørende pris- og lønniveau i flerårsoversigten, jf. nedenfor.

5.2.4 PRIS- OG LØNNIVEAU

Årsbudgettet udarbejdes i det pris- og lønniveau, der forventes at være gældende i budgetåret.

Budgetoverslagene i flerårsoversigten udarbejdes for hovedkonto 0-6 (drift, refusion og anlæg) i budgetårets priser (faste priser), mens hovedkonto 7 og 8 udarbejdes i det enkelte overslagsårs pris- og lønniveau (løbende priser).

For hvert overslagsår anføres som en særskilt post den samlede forventede pris- og lønstigning vedrørende hovedkonto 0-6 i forhold til budgetåret. Beløbet anføres særskilt for indtægter og for udgifter.

Ved at anvende faste priser på hovedkonto 0-6 i budgetoverslagsårene opnår man, at ændringer i beløbsstørrelser fra ét år til et andet altid er udtryk for reale aktivitets- eller mængdeændringer.

Dato: 1. januar 2004

Ikrafttrædelsesår: Regnskab 2004

På *årsbudgettet* angives alle poster i det pris- og lønniveau, der forventes at være gældende i budgetåret.

I *flerårsoversigten* angives posterne på hovedkonto 0-6 i budgetårets pris- og lønniveau (faste priser), mens posterne på hovedkonto 7 og 8 angives i det pris- og lønniveau, der forventes at være gældende i det enkelte overslagsår (løbende priser).

For hvert af budgetoverslagsårene opstilles umiddelbart efter anlæg en særlig post, der angiver den samlede forventede pris- og lønstigning for drift, refusion og anlæg i forhold til budgetåret.

5.2.5 MOMS

Udgifterne på hovedkonto 0-6 skal som hovedregel angives eksklusive moms i såvel budget som regnskab.

Udgifterne til *købsmoms* samles på funktion 7.87. De nærmere regler for, hvilke konti og hvilke arter der er omfattet af købsmomsordningen, fremgår af afsnit 2.6.

Kravet om særskilt og samlet kontering af købsmomsudgifterne skal ses i sammenhæng med momsudligningsordningen, som betyder, at den enkelte kommune får sine momsudgifter refunderet via en udligningsordning, som finansieres af de enkelte kommuner.

Momsudligningsordningens formål er at sikre en konkurrencemæssig ligestilling mellem private virksomheders produktion af kommunale ydelser og kommunens egenproduktion. Da kommunens egenproduktion ikke er belagt med moms, ville det være ensbetydende med ulige konkurrencevilkår til ugunst for den private sektor, hvis kommunen ikke fik refunderet moms af ydelser købt hos private.

Registreret moms, dvs. moms i forbindelse med momsregistreret virksomhed i kommunen, føres på funktion 8.59. De nærmere konteringsregler er beskrevet i afsnit 2.6.

5.2.6 OVERSIGTER TIL BUDGETTET

Summariske overskuelige oversigter over budgetforslaget spiller en vigtig rolle som redskaber i den politiske prioriteringsproces forud for budgettets vedtagelse. Oversigter udarbejdet på grundlag af det vedtagne budget tjener desuden som informationsgrundlag for de centrale myndigheder. Dels med henblik på opgørelse af den samlede aktivitet i den kommunale sektor og dels med statistikformål for øje.

Kommunerne er i vid udstrækning frit stillet med hensyn til omfanget og formen af det materiale, der skal uddeles til kommunalbestyrelsen i forbindelse med budgetbehandlingen.

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 2003

Reglerne stiller alene krav om uddeling af bevillingsoversigt, takstoversigt samt bemærkninger (jf. afsnit 5.2.7). Den enkelte kommune kan selv vælge den mest hensigtsmæssige udformning af oversigterne.

Derimod indgår der i budget- og regnskabssystemet en række oversigter til budgettet, der skal udarbejdes i overensstemmelse med de fastsatte formkrav og indsendes til henholdsvis Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Danmarks Statistik.

Nedenstående skema sammenfatter reglerne om uddeling og indsendelse af oversigter til budgettet.

Afsnit	Oversigt	Skal uddeles		Skal indsendes	
		uden formkrav	med formkrav	uden formkrav	med formkrav
5.2.6.a	Bevillingsoversigt	X			X
5.2.6.b	Hovedoversigt til budget		X		
5.2.6.c	Sammendrag af budget		X		
5.2.6.d	Specifikationer til budgettet		X		
5.2.6.e	Investeringsoversigt				X
5.2.6.f	Særlige skatteoplysninger		X		
5.2.6.g	Særlige budgetoplysninger		X		
5.2.6.h	Budgetteringsforudsætninger		X		
5.2.6.i	Takstoversigt	X			X
5.2.6.j	Takstoplysninger		X		
5.2.6.k	Aktivitets- og ressourceoversigt vedrørende sygehuse		X		

a. Bevillingsoversigt

Det er både obligatorisk at udarbejde bevillingsoversigt til budgetforslaget og bevillingsoversigt til det vedtagne budget.

Af bevillingsoversigten skal det klart fremgå, hvilke af budgettets poster den enkelte bevilling er knyttet til. Der må således hverken være tvivl om:

- Hvilke poster bevillingen omfatter
- Hvilket beløb bevillingen lyder på, herunder om der er tale om en brutto- eller nettobevilling
- Hvilket udvalg (eller eventuelt hvilken administrativ enhed) bevillingen er givet til.

Også rådighedsbeløbene vedrørende anlægsarbejder skal fremgå af bevillingsoversigten, således at det som minimum fremgår, hvor stort et samlet rådighedsbeløb, der er knyttet til hvert enkelt udvalg (om rådighedsbeløb og anlægsbevillinger, se kapitel 6).

Afgrænsningen af budgettet i bevillinger er en central forudsætning for, at budgettet kan tjene som grundlag for den daglige administration, den løbende økonomiske styring og den efterfølgende kontrol.

Der er ikke fastsat bestemte formkrav til opstilling af bevillingsoversigten. Dette hænger sammen med, at mindstekravet til bevillingsniveauet fra dette tidspunkt er hævet til udvalgsniveau (jf. kapitel 6). Da bevillinger således kan afgives på tværs af den autoriserede kontoplan, og da udvalgsstrukturen kan

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 2004

være forskellig fra kommune til kommune, vil bevillingsoversigtens udformning være helt afhængig af de lokale forhold. De eneste krav er, som nævnt, at hver enkelt bevilling er entydigt defineret i forhold til kontoplanen samt ved det udvalg (eller administrativ enhed), bevillingen er givet til.

Der skal udarbejdes bevillingsoversigt i tilknytning til såvel budgetforslaget som det vedtagne budget. Bevillingsoversigten skal vise de poster afgrænset i forhold til kontoplanen - hvortil kommunalbestyrelsen tager bevillingsmæssig stilling. Bevillingsoversigten skal endvidere omfatte budgettets rådighedsbeløb som minimum specificeret på udvalgsniveau.

Et forslag til bevillingsoversigt uddeles til medlemmerne af kommunalbestyrelsen i forbindelse med budgetforslagets behandling.

Den endelige bevillingsoversigt indsendes senest den *5. januar* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Beløb i bevillingsoversigten anføres i hele 1.000 kr. eller derunder.

b. Hovedoversigt til budget

Hovedoversigtens formål er at give et summarisk overblik over de budgetterede aktiviteter og deres finansiering. Hovedoversigten danner bl.a. basis for en første opgørelse i Indenrigsministeriet af den kommunale sektors budgetter. Det er baggrunden for, at hovedoversigten skal indsendes umiddelbart efter budgetvedtagelsen og inden indsendelsen af det øvrige budgetmateriale.

Hovedoversigten til budgettet indeholder følgende afsnit:

A Driftsvirksomhed, B Anlægsvirksomhed, C Renter, D Finansforskydninger, E Afdrag på lån og F Finansiering. Budgettet er i hovedoversigten opdelt på hovedkonti, idet hovedkonto 8 dog er splittet yderligere op, således at forøgelse/forbrug af likvide aktiver, afdrag på lån, optagne lån, generelle tilskud og skatter fremgår særskilt.

Forskydninger i likvide aktiver angives her som et nettobeløb og opføres i hovedoversigten i udgiftskolonnen i tilfælde af forøgelse og i indtægtskolonnen i tilfælde af forbrug.

Der skal udarbejdes en hovedoversigt til det vedtagne budget.

Hovedoversigten indsendes senest den *19. oktober* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Indenrigsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse af hovedoversigten.

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 2001

c. Sammen drag af budget

Sammen drag af budget tjener ligesom hovedoversigten informations- og statistikformål. Afsnitsopdelingen er den samme, men detaljeringsgraden er større, og sammen draget skal omfatte såvel budgetåret som de tre budgetoverslagsår.

Det skyldes, at sammen draget udover de ovennævnte formål også skal opfylde et planlægningsmæssigt sigte.

Specifikationsgraden er ikke den samme overalt i sammen draget. Afhængig af de enkelte udgiftsområders karakter og indhold er budgetoplysningerne i sammen draget fastlagt ved hovedfunktions- eller funktionsniveau.

Der skal udarbejdes et sammen drag af det vedtagne budget i overensstemmelse med det skema, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen

Sammen drag af budget indsendes senest den *15. november* til Danmarks Statistik.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse af sammen drag af budget.

d. Specifikationer til budgettet

Oversigten med specifikationer til budgettet udgør den detaljerede budgetindberetning til de centrale myndigheder.

Der skal udarbejdes specifikationer til det vedtagne budget, dvs. en oversigt over budgettets poster, hvor specifikationsgraden er den samme som i den autoriserede kontoplan. Specifikationsgraden er som hovedregel følgende:

- Hovedkonto
- Hovedfunktion
- Funktion
- Dranst
- Ejerforhold
- Gruppering (drift)
- Hovedart
- Art (for så vidt angår hovedart 4, 5, 7 og 8)

Specifikationerne til budgettet indrapporteres senest den *15. november* til Danmarks Statistik.

Beløb i specifikationer til budget anføres i hele 1.000 kr.

Hvor der alene forekommer ejerforhold »Egne«, udelades denne overskrift i specifikationerne.

For så vidt angår *grupperinger*, specificeres driftsudgifterne alene på autoriserede grupperinger. Er disse grupperinger ikke udtømmende, opføres den andel

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 1992

af den samlede udgift, som ikke vedrører de autoriserede grupperinger, under grupperingsnummer 99: ikke-autoriserede grupperinger.

e. Investeringsoversigt

Indberetningen af generelle budgetoplysninger til de centrale myndigheder omfatter endelig en investeringsoversigt for budgetåret og budgetoverslagsårene.

I investeringsoversigten redegøres i skematisk form for de af kommunalbestyrelsen afgivne anlægsbevillinger og deres sammenhæng med de på årsbudgettet og i budgetoverslagsårene opførte rådighedsbeløb.

De gældende bevillingsregler, der er nærmere omtalt i kapitel 6, rummer mulighed for, at kommunalbestyrelsen i et vist omfang kan afgive rammebevillinger omfattende flere anlægsarbejder. Ligeledes har kommunalbestyrelsen mulighed for at anvende samlede rammer på udvalgsniveau for rådighedsbeløb vedrørende anlægsarbejder i budgettet.

Praksis med hensyn til anvendelsen af rammebevillinger og specificationsgraden af rådighedsbeløb i budgettet vil således kunne variere fra kommune til kommune.

Som følge heraf er investeringsoversigten ikke bundet af bestemte formkrav, men må tilpasses til de bevillingsmæssige forhold i den enkelte kommune. Der gælder imidlertid forskellige regler med hensyn til indholdet af oplysningerne i investeringsoversigten.

I tilknytning til det vedtagne budget skal udarbejdes en oversigt over anlægsarbejder, hvortil der er afsat rådighedsbeløb i budgetåret og/eller et eller flere af de tre budgetoverslagsår.

Investeringsoversigten indsendes senest den 5. januar til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Investeringsoversigten skal for det enkelte anlægsarbejde eller for den enkelte rammebevilling indeholde oplysninger om:

- Dato for afgivelsen og eventuelt ajourføringen af anlægsbevillingen Det beløb, som anlægsbevillingen lyder på
- Datoer for arbejdets forventede igangsættelse og afslutning
- Udgifter vedrørende anlægsarbejdet, som forventes afholdt forud for det pågældende budgetår
- De rådighedsbeløb, som er afsat i budgetåret og hvert af de tre budgetoverslagsår
- Udgifter vedrørende anlægsarbejdet, som forventes afholdt efter udløbet af budgetoverslagsperioden
- Det ajourførte udgiftsoverslag.

Beløb i investeringsoversigten anføres i hele 1.000 kr.

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 2004

f. Særlige skatteoplysninger

Indberetningen af skemaet for særlige skatteoplysninger giver et samlet billede af den enkelte kommunes budgetterede skatteindtægter. Skemaet indeholder afsnit for 1) Kommunal indkomstskat og kirkelige afgifter, 2) Udskrivningsprocent og kirkeskatteprocent, 3) Selskabsskatter mv. og afgifter af pensionsordninger, 4) Indkomstskatteoplysninger i øvrigt, 5) Efterreguleringer og indkomstskatterestancer og 6) Ejendomskatteoplysninger. Skatteoplysningerne sendes til Told & Skat, hvor de danner grundlag for udbetalingen af kommunernes 12-dels rater.

Skemaet for særlige skatteoplysninger indsendes attesteret til Indenrigs- og Sundhedsministeriet senest *19. oktober*.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse vedrørende de særlige skatteoplysninger.

g. Særlige budgetoplysninger

Skemaet for særlige budgetoplysninger indeholder oplysninger, der bl.a. vedrører opgørelsen af de kommunale serviceudgifter.

Skemaet for særlige budgetoplysninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet *ultimo oktober*.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse vedrørende de særlige budgetoplysninger.

h. Budgetteringsforudsætninger

Udarbejdelsen af budgettet bygger på en række forudsætninger om pladstal, elevtal, pasningsgaranti, tilskud til privat pasning m.m. Disse oplysninger bruges i forbindelse med beregninger af Indenrigs- og Sundhedsministeriets kommunale nøgletal og videregives desuden til Danmarks Statistik, KL, Socialministeriet m.fl.

Der skal udarbejdes en oversigt over en række forudsætninger, der ligger til grund for det vedtagne budget.

Budgetteringsforudsætningerne indsendes *ultimo oktober* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 2004

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse vedrørende budgetteringsforudsætninger.

i. Takstoversigt

For at sikre en generel åbenhed og information om de kommunale takster, der gælder over for borgerne, skal der udarbejdes en takstoversigt til budgettet. Det er obligatorisk at udarbejde en takstoversigt både til budgetforslaget og til det vedtagne budget.

Takstoversigten skal som udgangspunkt indeholde en oversigt over de takster, som er omfattet af § 41a i styrelsesloven. Det drejer sig om takster for ydelser til borgerne fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger. Som eksempel på takster, som skal optages på takstbilaget, kan nævnes betalingen for daginstitutionspladser og dagpleje, madudbringning, tilslutningsafgifter til forsyningsvirksomheder og takster for el, gas, vand og varme samt renovation og spildevand.

I takstbilaget vil der endvidere skulle medtages oplysning om størrelsen af andre væsentligere takster. Eksempler på sådanne kan være ekspeditionsgebyrer og afgifter for tilladelser, oplysninger og attester. Herudover kan nævnes visse takster på det kulturelle område og fritidsområdet såsom halleje, og entreer til svømmehaller o.lign.

Der er ikke opstillet nærmere formkrav til takstoversigten, som derfor vil kunne udarbejdes efter den enkelte kommunes ønsker og behov.

Der skal udarbejdes en takstoversigt til såvel budgetforslaget som til det endeligt vedtagne budget.

Et forslag til takstoversigt uddeles til medlemmerne af kommunalbestyrelsen i forbindelse med budgetforslagets behandling.

Takstoversigten til det endelige budget indsendes til Indenrigsministeriet senest den 5. januar.

j. Takstoplysninger

Kommunens budget bygger på en række forudsætninger om indtægter fra blandt andet takster på daginstitution-, forsynings- og ældreområdet. Disse oplysninger bruges i Indenrigs- og Sundhedsministeriets kommunale nøgletal og videregives desuden til Danmarks Statistik, Miljøministeriet m.fl.

Der skal udarbejdes en oversigt over en række takster. Takstoplysningerne indsendes *primo december* til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 2004

Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse vedrørende takstoplysninger.

k. Aktivitets- og ressourceoversigter vedrørende sygehuse

Til brug for de centrale myndigheders statistik og vurderinger på sygehusområdet skal sygehuskommunerne udarbejde og indsende særlige oversigter for *hvert enkelt sygehus* med oplysninger om faktisk og forventet aktivitet og personaleforbrug. For *sygehuskommunen* som helhed skal endvidere udarbejdes og indsendes en oversigt over den faktiske og forventede benyttelse af egne og fremmede sygehuse samt oversigt over det faktiske og forventede antal fuldtidsbeskæftigede elever.

Der skal udarbejdes aktivitets- og ressourceoversigter vedrørende sygehuse.

Oversigterne indsendes senest den *15. december* til Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsstyrelsen udsender forud for budgetvedtagelsen det nødvendige skemamateriale til udarbejdelse og indsendelse af aktivitets- og ressourceoversigterne

Det bemærkes, at aktivitets- og ressourceoversigterne vedrørende sygehuse vil indgå i overvejelserne omkring den fremtidige sundhedsplanlægning i sygehuskommunerne. Det er således sigtet at overføre disse oversigter fra budget og regnskabssystemet til den fremtidige indberetning vedrørende sundhedsplanlægningen.

5.2.7 BEMÆRKNINGER TIL BUDGETTET

Det kommunale budget består ud over den talmæssige opstilling af totalbudgettet og den tilknyttede oversigt over de afgivne bevillinger af bemærkninger til budgettet.

I bemærkningerne til budgettet redegøres nærmere for budgettets forudsætninger og indhold. Bemærkningerne til budgettet har endvidere en bevillingsmæssig funktion. Der kan således i bemærkningerne være fastsat forbehold og betingelser for udnyttelsen af en bevilling. Disse bemærkninger er bindende for den enkelte bevillingshaver på samme måde som beløbene i bevillingsoversigten er der kun fastsat få udtrykkelige bestemmelser med hensyn til udformningen og indholdet af bemærkningerne til budgettet. Det er dog et krav, at det af bemærkningerne tydeligt fremgår, om disse har et bevillingsmæssigt sigte, jf. ovenfor, eller om de er af mere generel informativ karakter.

Dato: Maj 2003

Ikrafttrædelsesår: Budget 2000

Herudover er det et krav, at bemærkningerne til budgettet indeholder en redegørelse for, hvordan budgettet er påvirket af indgåelsen af leasingarrangementer, herunder sale-and-lease-back arrangementer. Redegørelsen bør omfatte påvirkningen af såvel udgifter og indtægter i budgettet som af gældsforhold og økonomiske forpligtelser i øvrigt.

Det kan være hensigtsmæssigt at opdele bemærkningerne til budgettet i en generel og en speciel del.

I en sådan opdeling vil de *generelle bemærkninger* oftest i første række tjene en informationsopgave. Informationen kan være rettet mod såvel de politiske beslutningstagere og den kommunale administration som borgerne. Disse generelle, oplysende budgetbemærkninger kan f.eks. indeholde en redegørelse for generelle budgetforudsætninger såsom pris- og lønskøn, skøn over den fremtidige befolknings sammensætning og skøn over beskatningsgrundlaget. I forlængelse heraf kan endvidere redegøres for kommunalbestyrelsens målsætninger for udviklingen i kommunens samlede økonomi, herunder beskatningen. I tilknytning hertil kan peges på en redegørelse for omfanget og udviklingen i kommunens gæld og mellemværende med forsyningsvirksomheder i budgetåret samt størrelsen af kommunens likviditet primo og ultimo budgetåret – og for kommunens målsætninger m.h.t. udviklingen i gæld og likviditet på kortere og længere sigt. Der henvises i den forbindelse til henstillingen om udarbejdelsen af en finansiel strategi i aftalen om kommunernes økonomi og service 1999-2002 og den nærmere omtale heraf i rapporten ”Den Kommunale Låntagning”, Indenrigsministeriet, april 1998. Der kan herudover knyttes generelle bemærkninger til de enkelte udvalgsområder eller hovedkonti. Der kan f.eks. gøres rede for baggrunden for omprioriteringer i forhold til sidste års budget eller gives beskrivelser af igangværende eller planlagte anlægsarbejder eller omstillingsprojekter. Herudover kan bemærkningerne indeholde en omtale af kommunalbestyrelsens overordnede målsætninger for udviklingen på de enkelte serviceområder.

De *specielle bemærkninger* vil derimod indeholde den mere dybtgående redegørelse for budgettets forudsætninger og indhold med detailbemærkninger til de enkelte hovedfunktioner og funktioner m.v.

Der skal udarbejdes bemærkninger til såvel budgetforslaget som det endelige budget.

Bemærkningerne til budgetforslaget uddeles til kommunalbestyrelsen i forbindelse med behandlingen af budgetforslaget.

Bemærkningerne til det vedtagne budget indsendes senest den 5. januar til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Det skal i øvrigt bemærkes, at også kommunens kasse- og regnskabsregulativ eller andre interne forskrifter vil kunne indeholde bestemmelser, der på linie med de årlige bemærkninger til budgettet fastsætter betingelser i forbindelse med bevillingernes anvendelse.

5.3 Oversigt over tidsfrister i forbindelse med budgetvedtagelsen

Fristerne i forbindelse med budgettets udarbejdelse og vedtagelse - herunder for indsendelse af budgetmateriale til de centrale myndigheder - er opsummeret i nedenstående oversigt.

Senest 15. september	Økonomiudvalget udarbejder budgetforslag til kommunal bestyrelsen.
Senest 15. oktober	Budgettet vedtages.
Senest 19. oktober	Hovedoversigt og særlige skatteoplysninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
Ultimo oktober	Særlige budgetoplysninger og budgetteringsforudsætninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Den nærmere tidsfrist fremgår af det udsendte skemamateriale.
Senest 15. november	Sammendrag og specifikationer indsendes til Danmarks Statistik.
Primo december	Takstoplysninger indsendes til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Den nærmere tidsfrist fremgår af det udsendte skemamateriale.
Senest 15. december	Aktivitets- og ressourceoversigter vedrørende sygehuse indsendes til Sundhedsstyrelsen.
Senest 5. januar	Bevillingsoversigt, investeringsoversigt, takstoversigt og bemærkninger indsendes til Indenrigsministeriet.

Falder ovennævnte datoer på en lørdag eller søndag, udskydes fristen til den følgende mandag. Dette gælder dog ikke fristerne for budgetforslagets forelægelse og budgettets vedtagelse.